

การบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
School Administration of Directors in the VUCA World under Buriram Primary
Educational Service Area Office 2

ศรัณยา ศิริมาก
ศรีเพ็ญ พลเดช
พัชนี กุลทานันท์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Saranya Sirimak
Sripen Poldech
Phatchanee Kultanan
Buriram Rajabhat University
E-mail: 660426021016@bru.ac.th

รับบทความ: 18 ธันวาคม 2568; แก้ไขบทความ 18 มกราคม 2569; ตอบรับบทความ: 26 มกราคม 2569
Received: December 18, 2025; Revised: January 18, 2026; Accepted: January 26, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา และประเมินแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผัน กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 338 คน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าความเชื่อมั่น 0.98 และค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.33-0.92 ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผัน กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยการสัมภาษณ์ และระยะที่ 3 การประเมินแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผัน จากกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 30 คน โดยใช้เป็นแบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันจาก 4 ด้านที่สำคัญ ได้แก่ ด้านการยอมรับการเปลี่ยนแปลง ด้านการบริหารเชิงวิสัยทัศน์ ด้านการปรับตัวทางเทคโนโลยี และด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ มีจำนวน 40 แนวทาง ซึ่งการประเมินแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผัน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา; ยุคโลกพลิกผัน; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to examine the current conditions of school administration in the disruptive era as perceived by school administrators, development guidelines for school administration in the disruptive era of school administrators, and evaluate these guidelines for school administration in the Buriram Primary Educational Service Area Office 2 during the disruptive era. The study was conducted in three phases. Phase 1 investigated the current conditions of school administration in the disruptive era. The sample consisted of 338 school administrators and teachers. A five-point Likert-scale questionnaire was employed as the research instrument, with an index of item-objective congruence ranging from 0.80 to 1.00, a reliability coefficient of 0.98, and item discrimination indices ranging from 0.33 to 0.92. Phase 2 focused on formulating development guidelines for school administration in the disruptive era. The target group comprised five experts who participated in in-depth interviews. Phase 3 involved evaluating the proposed development guidelines. The target group included 30 school administrators and teachers, and a five-point Likert-scale assessment form was used to measure the suitability and feasibility of the guidelines.

The results revealed the following: The overall current conditions of school administration in the disruptive era, as perceived by school administrators and teachers, were rated at a high level. The development guidelines for school administration in the disruptive era covered four key aspects: acceptance of change, visionary administration, technological adaptation, and strategic planning, resulting in a total of 40 proposed guidelines. The evaluation of the proposed development guidelines for school administration in the disruptive era indicated that their overall suitability was rated at the highest level and their overall feasibility was likewise rated at the highest level.

Keywords: School Administration; VUCA World; Directors

บทนำ

ยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) เป็นยุคสมัยที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินชีวิต เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินวิถีชีวิตของคนในสังคม รวมไปถึงกระทบเศรษฐกิจ การเมือง และที่สำคัญคือด้านการศึกษา ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ มนุษย์ต้องเรียนรู้ในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ทำให้เกิดความไม่แน่นอน คาดเดาไม่ได้ และยากที่จะควบคุม ผู้คนจึงต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์เหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาโลก และประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้น ดังนั้น การศึกษาของประเทศไทยจึงต้องปรับตัวเพื่อเตรียมความพร้อมต่อการรับมือกับสถานการณ์ในยุคโลกพลิกผันที่กำลังเกิดขึ้น (อรพรรณ บุตรกตัญญู, 2560: 20)

การบริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผันที่มีความไม่แน่นอน มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว จนไม่สามารถที่จะวางแผน หรือตัดสินใจให้ชัดเจนได้ มีปัจจัยทางด้านสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องจำนวนมาก ทำให้มีข้อมูล หรือปัจจัยที่จะต้องพิจารณาากเกินไป ทำให้เกิดความคลุมเครือ จนส่งผลกระทบด้านการศึกษ สถานศึกษาก็ได้รับผลกระทบนั้นตามไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมในการรับมือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงจะสามารถพัฒนา และดำรงอยู่ต่อไปได้ การเตรียมความพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งทางด้านระบบการบริหารงานในสถานศึกษา ด้านเทคโนโลยี และด้านอื่น ๆ (สุรเดช จงวรรณศิริ, 2562: 15) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการเรียนรู้ และปรับตัวอยู่ตลอดเวลา มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถดำเนินการได้ตามพันธกิจ และความรับผิดชอบขององค์กร จะต้องมีความคล่องตัว รวมทั้งมีการวางแผนเตรียมความพร้อมสำหรับรับมือกับสถานการณ์ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดมาก่อน จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัว ปรับเปลี่ยนตนเองให้มีความทันเหตุการณ์ในการเป็นผู้นำการเรียนรู้ ส่งเสริมด้านการจัดการศึกษา เพื่อรองรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม (เจริญ ภูวจิตร, 2564: 3)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ คือการมุ่งยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคมสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต โดยมีการพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพ ความสนใจ ความถนัด และการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบ และปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะฝีมือ รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นเจ้าของเทคโนโลยี นวัตกรรมที่ก้าวทันโลก ซึ่งการศึกษา และการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคนให้มีความรู้ มีสมรรถนะที่มีคุณภาพสูง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561: 1)

กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการภารกิจหลักตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยการขับเคลื่อน ดำเนินงานด้านการศึกษาในเรื่องของการพัฒนาการศึกษาเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกพลิกผันที่เกิดขึ้น คือมีนโยบายในการยกระดับคุณภาพการศึกษา มีการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้สู่สมรรถนะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อสร้างสมรรถนะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่ให้กับผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับการส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษารับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกพลิกผันที่เกิดขึ้นได้ด้วยการยกระดับคุณภาพการศึกษาทุก ๆ ด้าน ซึ่งส่วนสำคัญในการพัฒนา คือการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้นำนโยบาย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการไปปรับใช้กับสถานศึกษาของตนเองในการพัฒนาระบบการบริหารงาน พัฒนานวัตกรรม และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถรับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคพลิกผันได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566: 2)

เนื่องจากบริบทเชิงพื้นที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบท และกึ่งชนบท ซึ่งมีความท้าทายหลายประการที่ส่งผลโดยตรงต่อการบริหารจัดการในยุคโลกพลิกผัน อาทิ ความเหลื่อมล้ำ ทางเทคโนโลยี และดิจิทัล โดยสถานศึกษาบางแห่งยังประสบปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียร ความพร้อมของอุปกรณ์ดิจิทัลที่มีจำนวนจำกัด หรืออุปกรณ์มีสภาพล้าสมัย นอกจากนี้ สถานศึกษาในสังกัดยังเผชิญกับความ

ท้าทายด้านสมรรถนะของบุคลากรในยุคดิจิทัล โดยครู และผู้บริหารบางส่วนยังขาดทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี และการบริหารจัดการภายใต้สภาวะความไม่แน่นอน ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของโลกพลิกผัน ดังนั้น จึงมีการขับเคลื่อนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผัน ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งขับเคลื่อนต่อเนื่องมาจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ คือ การพัฒนาหน่วยงานภาครัฐให้เป็น “ภาครัฐทันสมัย เปิดกว้าง เป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูง” สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่าเทียบได้กับมาตรฐานสากล รองรับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายซับซ้อน และทันต่อการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2, 2566: 81-86)

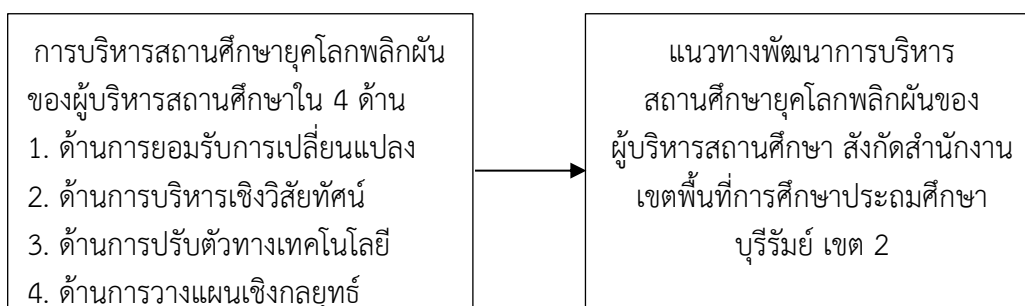
จากความเป็นมา และความสำคัญของปัญหาการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ว่ามีสภาพการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างไร จากสภาพดังกล่าว นั้น มีแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันอย่างไรบ้าง และเมื่อประเมินแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาแล้วมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ใด ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
3. เพื่อประเมินแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดจากนักการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัย เรื่อง การบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษา จำนวน 2,616 คน จากสถานศึกษา จำนวน 228 แห่ง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 228 คน และครูจำนวน 2,388 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้จากประชากรโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608-610 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 43) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 76 คน และครูจำนวน 262 คน แล้วทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ได้จำนวน 338 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.33 ถึง 0.92 และ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลและแบบสอบถามส่งถึงสถานศึกษาในสังกัดเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกำหนดวัน เวลาในการรับแบบสอบถามคืน ปรากฏว่าได้รับการแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 338 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่ง อำเภอดำรงของสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษาโดยแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นโดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน จำนวน 8 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ในประเด็นตามแบบสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลโดยการจดบันทึก และบันทึกเสียง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยจัดพิมพ์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง แล้วสรุปประเด็นเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จากสถานศึกษา จำนวน 15 แห่ง จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 15 คน และครู 15 คน รวมจำนวน 30 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากสถานศึกษาทั้ง 5 อำเภอ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ได้แก่ อำเภอประโคนชัย อำเภอบ้านกรวด อำเภอกระสัง อำเภอพลับพลาชัย และอำเภอห้วยราช

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** คือ แบบประเมินแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลและแบบสอบถามส่งถึงสถานศึกษาในสังกัดเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย พร้อมกำหนดวัน เวลาของการรับแบบสอบถามคืน ปรากฏว่าได้รับการแบบสอบถามกลับคืนรวมทั้งสิ้นจำนวน 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่ง อำเภอกำหนดของสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษา โดยแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ และเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง วิเคราะห์ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. **สภาพการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2** ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวม และรายด้าน

สภาพการบริหารสถานศึกษา ยุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านการยอมรับการเปลี่ยนแปลง	4.43	0.66	มาก	1
2. ด้านการบริหารเชิงวิสัยทัศน์	4.37	0.75	มาก	4
3. ด้านการปรับตัวทางเทคโนโลยี	4.42	0.69	มาก	2
4. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์	4.38	0.74	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.40	0.71	มาก	-

จากตารางที่ 1 สภาพการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการยอมรับการเปลี่ยนแปลง รองลงมา คือ ด้านการปรับตัวทางเทคโนโลยี และด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารเชิงวิสัยทัศน์

2. แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการยอมรับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดใจยอมรับการเปลี่ยนแปลงเรียนรู้ และพัฒนาทักษะใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ติดตามกฎหมาย ระเบียบ หรือนโยบายทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานให้ทันสมัย ควบคู่กับการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพใจให้พร้อมต่อการทำงาน นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาคควรมีภาวะผู้นำที่ทันสมัย มีการปรับปรุงหลักสูตร วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพื่อรับมือกับความท้าทายใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น

2.2 ด้านการบริหารเชิงวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้บุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งการอบรม สัมมนา การแข่งขัน และการศึกษาต่อ รวมถึงการเสนอแผนงาน หรือโครงการใหม่ ๆ ตามความสนใจ พร้อมมียกย่องชมเชยเมื่อทำงานสำเร็จ การมอบหมายงานควรสอดคล้องกับความสามารถ และสร้างแรงจูงใจด้วยการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี และมีผลตอบแทนที่ยุติธรรม อีกทั้งต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะรอบด้าน โดยบูรณาการความรู้กับชีวิตจริง รวมถึงสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อความไว้วางใจ และความยั่งยืนของสถานศึกษา

2.3 ด้านการปรับตัวทางเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พร้อมส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองผ่านการอบรม ศึกษาดูงาน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา สนับสนุนให้มีความรู้ด้านกฎหมาย และรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล และการเลือกใช้ข่าวสาร ควรเลือกจากแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ โดยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารอย่างรอบคอบ ใช้วิจารณญาณในการแยกข้อเท็จจริงกับความข้อคิดเห็น และไม่เผยแพร่ข้อมูลที่เป็นเท็จ

2.4 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาคควรมีการสื่อสารอย่างชัดเจน และสม่ำเสมอ เพื่อให้ทุกคนเข้าใจทิศทางเดียวกัน โดยกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และแผนงานที่ชัดเจน พร้อมติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้าง มีส่วนร่วม และมีการทำงานเป็นทีมเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อีกทั้งต้องมีการวิเคราะห์ ประเมินความเสี่ยงอย่างรอบด้าน จัดทำแผนสำรองและเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณและเทคโนโลยี พร้อมปรับปรุงแผนอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวม และรายด้าน

การบริหารสถานศึกษายุคโลก พลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการยอมรับการเปลี่ยนแปลง	4.71	0.34	มากที่สุด	4.51	0.40	มากที่สุด
2. ด้านการบริหารเชิงวิสัยทัศน์	4.72	0.35	มากที่สุด	4.50	0.43	มากที่สุด
3. ด้านการปรับตัวทางเทคโนโลยี	4.76	0.31	มากที่สุด	4.58	0.39	มากที่สุด
4. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์	4.67	0.36	มากที่สุด	4.49	0.48	มาก
รวม	4.71	0.31	มากที่สุด	4.52	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการปรับตัวทางเทคโนโลยี รองลงมา คือ ด้านการบริหารเชิงวิสัยทัศน์ และด้านการยอมรับการเปลี่ยนแปลง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์

ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการปรับตัวทางเทคโนโลยี รองลงมาคือ ด้านการยอมรับการเปลี่ยนแปลง และด้านการบริหารเชิงวิสัยทัศน์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์

สรุป

การวิจัย เรื่อง การบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการยอมรับการเปลี่ยนแปลง รองลงมา คือ ด้านการปรับตัวทางเทคโนโลยี และด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารเชิงวิสัยทัศน์

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีแนวทางการพัฒนา จำนวน 40 แนวทาง จาก 4 ด้านที่สำคัญ

3. การประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า มีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา การบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก มีแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า รองรับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายซับซ้อน และทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังที่ เจริญ ภูวิจิตร (2564: 3) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการเรียนรู้ และปรับตัวอยู่ตลอดเวลา มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถดำเนินการได้ตามพันธกิจ และความรับผิดชอบขององค์กร จะต้องมีความคล่องตัว รวมทั้งมีการวางแผนเตรียมความพร้อมสำหรับรับมือกับสถานการณ์ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดมาก่อน จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัว ปรับเปลี่ยนตนเองให้มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำการเรียนรู้ ส่งเสริมด้านการจัดการศึกษา เพื่อรองรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม และดังที่ เกียรติพงษ์ อุดมธนะธีระ (2565: 2-3) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับมุมมองความคิด มองหามุมมองใหม่ ๆ ทำความเข้าใจสถานการณ์ นำมาวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้งที่ โดยการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มองเห็นภาพรวมที่ชัดเจน มีการจัดการที่ยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตติกา รวดเร็ว และอุไร แยม (2565: 67-711) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า

2.1 ด้านการยอมรับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดใจยอมรับการเปลี่ยนแปลงเรียนรู้ และพัฒนาทักษะใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ติดตามกฎหมาย ระเบียบ หรือนโยบายทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานให้ทันสมัย ควบคู่กับการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพใจให้พร้อมต่อการทำงาน นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำที่ทันสมัย มีการปรับปรุงหลักสูตร วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพื่อรับมือกับความท้าทายใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภเชษฐ์ กาญจนมณี นวรัตน์ ไชยมภู และชนัญ พรหมศรี (2565: 11) ได้วิจัยเรื่อง การปรับตัวของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน ผลการวิจัยพบว่า การเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผันที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต้องมีการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองให้ทันสมัย มีการสร้างวิสัยทัศน์ การสร้างความชัดเจนในนโยบาย และเป้าหมายจะช่วยให้สามารถปรับตัว และรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้

2.2 ด้านการบริหารเชิงวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้บุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งการอบรม สัมมนา การแข่งขัน และการศึกษาต่อ รวมถึงการเสนอแผนงาน หรือโครงการใหม่ ๆ ตามความสนใจ พร้อมมีการยกย่องชมเชยเมื่อทำงานสำเร็จ การมอบหมายงานควรสอดคล้องกับความสามารถ และสร้างแรงจูงใจด้วยการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี และมีผลตอบแทนที่ยุติธรรม อีกทั้งต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะรอบด้าน โดยบูรณาการ

ความรู้กับชีวิตจริง รวมถึงสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อความไว้วางใจ และความยั่งยืนของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายไหม การประดับ (2565: 110-111) ได้วิจัยเรื่อง กระบวนทัศน์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคพลิกผัน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนทัศน์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคพลิกผันประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบาย และการวางแผน พัฒนารูปแบบระบบงาน ฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศ หรือนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย และเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการจากภายในสถานศึกษาสู่ชุมชน โดยปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ การบริหารชั้นเรียนที่หลากหลาย ตามสถานการณ์ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา ให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสวงหาการเรียนรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง ด้านการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ ประกอบด้วย การพัฒนาความรู้ และทักษะในการจัดการเรียนรู้ ให้เกิดองค์ความรู้แบบใหม่ที่แตกต่างกันจากเดิม

2.3 ด้านการปรับตัวทางเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พร้อมส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองผ่านการอบรม ศึกษาดูงาน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา สนับสนุนให้มีความรู้ด้านกฎหมาย และรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล และการเลือกใช้ข่าวสาร ควรเลือกจากแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ โดยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารอย่างรอบคอบ ใช้วิจารณญาณในการแยกข้อเท็จจริงกับความข้อคิดเห็นและไม่เผยแพร่ข้อมูลที่เป็นเท็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัตน์ จันทโซ (2566: 95) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน คือการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโครงสร้าง และการสนับสนุนการปฏิบัติงาน

2.4 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสื่อสารอย่างชัดเจนและสม่ำเสมอ เพื่อให้ทุกคนเข้าใจทิศทางเดียวกัน โดยกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และแผนงานที่ชัดเจน พร้อมติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้าง มีส่วนร่วม และมีการทำงานเป็นทีมเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อีกทั้งต้องมีการวิเคราะห์ ประเมินความเสี่ยงอย่างรอบด้าน จัดทำแผนสำรอง และเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ และเทคโนโลยี พร้อมปรับปรุงแผนอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ เกื้อกุล สถาพรจนา (2565: 45-46) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคพลิกผันของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการปรับปรุงแผนงานอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำปฏิทินกำหนดการปฏิบัติงานเพื่อวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ควรมีการจัดโครงสร้างการบริหารงานให้เป็นระบบ มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในโครงสร้างอย่างชัดเจน สามารถปรับตัว และนำเสนอกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการบริหารจัดการทางการศึกษาในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

3. การประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจาก แนวทางที่ได้เป็นแนวทางจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ผ่านการปฏิบัติงาน และประเมินผลการปฏิบัติงานมาอย่างเชี่ยวชาญ และมากไปด้วยประสบการณ์ เพราะผู้บริหารสถานศึกษาส่วนมากต้องการพัฒนาตนเอง และเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกพลิกผันด้านต่าง ๆ ทั้งสภาพสังคม เศรษฐกิจโดยเฉพาะในเรื่องการจัดการศึกษา เพื่อจะพัฒนาการศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

และเหมาะสม ดังที่ สมาน อัสวภูมิ (2557: 32) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในมุมกว้างแล้วควรมีความรู้ สมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับภาระงาน และบริบทของสถานศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจข้อมูลพื้นฐานอย่างรอบด้านทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และบริบทของสังคมโลก เพื่อให้การดำเนินงานในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะผู้บริหารสถานเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบในการกำหนดทิศทาง และแนวทางในการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาพิเชษฐ สุขสมาน พระสมพร นามอินทร์ และชาติรี สุขสบาย (2566: 151-152) ได้วิจัยเรื่องการบริหารจัดการทางการศึกษาในยุค VUCA WORLD ผลการวิจัย พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการปรับตัว โดยกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายที่ชัดเจน ผู้บริหารควรสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง โดยใช้เทคโนโลยี เพื่อเข้าถึงเนื้อหาการศึกษาที่หลากหลาย การพัฒนาผู้บริหารทางการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้มีความเข้าใจ และมีแนวทางในการบริหารจัดการทางการศึกษาในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอย่างเหมาะสม และการประเมินแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีแนวทางการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา และครู โดยสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคพลิกผันที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการ และวางแผนด้านการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลง สามารถแก้ปัญหา ปรับตัวด้านการสื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวทางปฏิบัติดังกล่าวเป็นแนวทางที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดทุกคนควรนำมาพัฒนาการบริหารสถานศึกษาของตน ดังที่ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2558: 1) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารต้องรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มีการเรียนรู้ตลอดเวลา เนื่องจากโลกเรากำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นผู้บริหารจะต้องปรับปรุงตนเอง และต้องเป็นผู้เปิดใจยอมรับต่อความแตกต่าง สอดคล้องกับ วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2560: 2) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ต้องเลือกรับ และวิเคราะห์ข้อมูล มีการตัดสินใจอย่างฉับไว เป็นผู้นำที่รู้เท่าทัน และเป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้น ต้องปรับประยุกต์ใช้กระบวนการคิด วิธีการบริหารใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และสอดคล้องกับ กฤติยา อินธิแสน (2567: 128-138) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษามี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ ความเข้าใจ ความชัดเจน และความไว้วางใจ โดยทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการยอมรับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาควรการปรับเปลี่ยนตนเองให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีความสามารถในการบริหารจัดการได้อย่างรอบด้าน โดยมองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการทำงาน โดยส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ทักษะด้านต่าง ๆ นำไปสู่การเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง จะทำให้สามารถปรับตัวได้อย่างยืดหยุ่น และนำไปสู่ความสำเร็จในระยะยาวได้

1.2 ด้านการบริหารเชิงวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควร กำหนดทิศทางของสถานศึกษาให้ชัดเจน พร้อมทั้งมีการวางแผนให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้สามารถจัดทำแผนงาน วิธีการดำเนินงาน และกำหนดบทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน และควรส่งเสริม บุคลากรในการแสดงศักยภาพ โดยการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม มีการการเสริมสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้บุคลากรเกิดแรงบันดาลใจในการทำงาน พร้อมทั้งสามารถปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้

1.3 ด้านการปรับตัวทางเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยี มาใช้ในการจัดการอย่างเป็นระบบ โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจและมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีที่ชัดเจน สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา พร้อมทั้งต้องส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ และทักษะด้านเทคโนโลยี เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่ความยั่งยืนในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

1.4 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนการดำเนินงาน โดยมีการวิเคราะห์บริบททั้งภายใน และภายนอก เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสร้างกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สามารถคาดการณ์อนาคต สร้างทิศทางที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน รวมทั้งต้องสามารถบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ติดตามตรวจสอบ และปรับปรุง การดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ โดยสามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาเรื่องการเสริมสร้างการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.2 ควรศึกษาเรื่องการพัฒนาการบริหารเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.3 ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.4 ควรศึกษาเรื่องการพัฒนาการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2567, จาก <https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-fiscal-year-2024>.
- กฤติยา อินธิแสน. (2567). แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เกื้อกุล สถาพรวงษา. (2565). การบริหารงานวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคพลิกผันของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- เกียรติพงษ์ อุดมธนะธีระ. (2565, 14 พฤศจิกายน). โลกยุคคว่ำ (VUCA World) โลกยุคที่มีความผันผวน. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2567, จาก <https://www.iok2u.com/article/innovation/vuca-world>.
- เจริญ ภูวจิตร. (2564, 6 กันยายน). ภาวะผู้นำทางการศึกษาโลกยุคผันผวน. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2567, จาก <https://www.nidtep.go.th/2017/publish/doc/20220906-1.pdf>.

- พระมหาพิเศษ สุขสมาน, พระสมพร นามอินทร์, & ชาตรี สุขสบาย. (2566). การบริหารจัดการทางการศึกษา ยุค VUCA WORLD (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัตติกาล รวดเร็ว, & อรุณ สุทธิแย้ม. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางพลี กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิฑูรย์ สิมะโชติ. (2560, 19 กันยายน). คุณภาพคือความอยู่รอด: VUCA World. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2567, จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_567047.
- ศุภเชษฐ์ กาญจนมณี, นวรัตน์ ไชยมณี, & ชณัฐ พรหมศรี. (2565). การปรับตัวของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สมาน อัครภูมิ. (2557). การบริหารสถานศึกษาตามแนวการปฏิรูปการศึกษายุคใหม่. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2558, 26 พฤษภาคม). การบริหารองค์กรของผู้บริหารให้ประสบความสำเร็จ. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2567, จาก <https://www.ftpi.or.th/2015/3369>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. (2566, 3 มกราคม). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. สืบค้นเมื่อ 21 กรกฎาคม 2567, จาก https://drive.google.com/file/d/116w6VSwScdKIX08sn4UzC_MJwbNEvsNi/view.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561, 1 ตุลาคม). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 (ฉบับย่อ). สืบค้นเมื่อ 21 กรกฎาคม 2567, จาก https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf.
- สายไหม ภารประดับ. (2565). กระบวนทัศน์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคโลกพลิกผัน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรเดช จอจวรรณศิริ. (2562). การจัดการสู่องค์กรนวัตกรรม: Innovative organization book of knowledge. สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- สุรัตน์ จันทโช. (2566). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อรพรรณ บุตรกตัญญู. (2564). ชีวิตวิถีใหม่กับการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กไทยด้วยพลังครู. วิทยาจารย์, 120(1), 20–25.